

Motion till riksdagen 2023/24:2563

av **Morgan Johansson m.fl. (S)**

Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2024 inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara en stark global röst och föra en solidarisk, rättvis och jämställd biståndspolitik och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska fortsätta att uthålligt stödja Ukraina, samtidigt som vi bekämpar fattigdom och hungersnöd i andra delar av världen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om regeringens reformagenda för biståndet och dess brist på transparens och förankring och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en bred, aktiv och progressiv strategi för Afrika och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en stegvis återgång till enprocentsmålet för biståndet och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka demokratisk utveckling, civilsamhället och facklig verksamhet globalt och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att biståndet ska bidra till kapacitetsutveckling i samarbetsländerna och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att handelsbiståndet tydligt bör kopplas till Agenda 2030 och målen i Parisavtalet och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att hålla fast vid den feministiska utrikespolitiken, jämställdhet och arbetet för alla kvinnors och flickors rättigheter inklusive SRHR och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Folke Bernadotteakademin är ett viktigt verktyg i genomförandet av biståndet och bör ha i

uppgift att bidra till internationell fredsfrämjande verksamhet och tillkännager detta för regeringen.

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om klimatförändringarnas effekter och utmaningar och om att ett ökat klimatbistånd är centralt i det internationella arbetet och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna kärnstöden och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara en progressiv kraft i multilaterala organisationer och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Världsbankens och IMF:s stödprogram och insatser ska främja långsiktigt hållbar utveckling och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anslagen för forskningssamarbete och för information och kommunikation ska återställas och tillkännager detta för regeringen.

Bistånd för en tryggare värld

Vi lever i en dramatisk tid. Demokratien backar, motsättningarna växer och auktoritära regimer får mer makt. Kina och Ryssland fortsätter att etablera sig i och knyta afrikanska och latinamerikanska länder närmare sig, med både handel och stöd. Sedan 2020 sveper en kupp våg över delar av Afrika och destabiliserar området. Ryska Wagnersoldater har skickats till flera afrikanska länder i utbyte mot exploatering av energi och mineraler. Regionala stormakter växer fram samtidigt som västländernas andel av den globala ekonomin minskar.

Människor i behov av humanitära insatser ökar och miljontals människor är på flykt. Förutom de övergrepp och krigsförbrytelser som det ukrainska folket utsätts för av ryska trupper, drabbas även redan utsatta, fattiga människor i bl.a. Afrika hårt av effekterna av Rysslands invasion av Ukraina. Priserna stiger och fattigdomen ökar. Sverige kan inte, som regeringen gör, dra sig undan i detta omvärldsläge. Att skära ner i biståndet, som regeringen fortsätter att göra, ger inte en tryggare värld eller ett tryggare Sverige. Tvärtom.

Politikens inriktning

Sverige ska vara en stark global röst och stå upp för folkrätten, de mänskliga rättigheterna, demokratin och dess principer. Sveriges goda anseende som en pålitlig, ambitiös och resultatutvecklingspartner i utvecklingsarbetet med fattigdomsbekämpning i fokus måste bibehållas. Regeringens ensidiga fokus på närområdet skadar emellertid Sveriges goda anseende och inflytande i omvärlden. Svensk utrikespolitik ska vara aktiv och internationell inte passiv och provinsial.

Givet det säkerhetspolitiska läget är det rimligt att växla upp biståndet till Ukraina och vårt närområde. Men det är knappast klokt, och bidrar inte till en tryggare värld eller ett tryggare Sverige, att göra det på bekostnad av stödet till andra länder. Att så kraftigt skära ner anslagen till Afrika, Asien och Latinamerika utan att ha analyserat

konsekvenserna av ett minskat bistånd är oansvarigt. Det leder inte bara till negativa konsekvenser i de samarbetsländer regeringen drar sig ur eller kraftigt minskar stödet till utan påverkar även oss i Sverige. Det handlar bland annat om ökad oro, konflikter och krig till följd av klimatförändringarna som gör att människor tvingas fly sina hemländer och söka sig till Europa.

Det handlar också om att människor tvingas livnära sig på att odla opium eller kokablad, och att den narkotikan förr eller senare når bland annat Sverige. Det är sedan grunden för den mycket allvarliga gängbrottsligheten.

Slutligen handlar det också om att odemokratiska och auktoritära länder ökar sitt inflytande i världen. Ett minskat internationellt bistånd gör världen och därmed Sverige farligare.

Ett generöst bistånd bidrar till ett tryggare och säkrare samhälle. Forskare i USA har visat att länder som ger stort internationellt bistånd också satsar mycket resurser på social trygghet för de egna medborgarna. Medkänsla smittar. Arbete för alla människors lika värde internationellt och i Sverige förstärker varandra.

Vi stödjer till fullo stödet som går till Ukraina. Dock har behoven i vår omvärld inte försvunnit i och med kriget i Ukraina. Solidariteten måste räcka till både för Ukraina och de fattigaste människorna i de fattigaste länderna. För Socialdemokraterna är det självklart att Sverige ska fortsätta att uthålligt stödja Ukraina, men vi ska också fortsätta att bekämpa fattigdom och hungersnöd i andra delar av världen.

Svensk bistånds- och utvecklingspolitik ska ha som syfte att ge människor förutsättningarna att lyfta sig ur fattigdom, minska klyftorna i världen, främja demokrati och mänskliga rättigheter, stärka rättsstaten, motverka korruption, främja jämställdhet, ha ett starkt barnrättsperspektiv samt främja ekonomisk, social och miljömässig hållbar utveckling. Det är därför som vi med oro konstaterar bristen på transparens och förankring hos riksdagen och relevanta aktörer såsom civilsamhället, fackföreningar, företag och experter när regeringen valt att lägga om inriktningen för biståndspolitiken genom den så kallade reformagendan. Denna hastiga omläggning av politiken innebär att det finns en överhängande risk att det inte görs en ordentlig konsekvensanalys. Det kan leda till felaktiga beslut och drabba målen med biståndet.

Internationell solidaritet är en grundbult för oss socialdemokrater, precis som vårt stöd till demokratiska rörelser och aktörer, fackföreningar och civilsamhälle världen över. Vår politik för bistånd och utveckling fokuserar på att människor ska ges förutsättningar att själva kunna ta sig ur fattigdom, förbättra sina levnadsvillkor och leva i trygghet, samt ha makt och inflytande över sina liv.

Sverige ska ställa tydliga krav på att biståndet används till vad det är avsett för, och aktörer ska ställas till svars när oegentligheter upptäcks. Korruption är ett allvarligt hinder för utveckling och måste högre upp på den internationella dagordningen för att få till en kraftsamling mot det. Biståndsmedel ska skyddas och användas för avsedda ändamål. För att nå framgång krävs ett ömsesidigt ansvarstagande för resultat, där förutsättningarna för att nå uppsatta mål och kraven för biståndsinsatserna är tydliga och där uppföljning sker kontinuerligt. För oss socialdemokrater är det självklart att kontroll och riskanalys av svenskfinansierade biståndsinsatser alltid görs. Det samma gäller revision och resultatredovisning.

För oss är det viktigt att Sverige fortsätter att vara ledande i att bidra till genomförandet av Agenda 2030 globalt, Addis Abeba Action Agenda om utvecklingsfinansiering och Parisavtalet om klimat. Utvecklingsarbetet ska inte undermineras av bristande samstämmighet mellan olika politikområden.

Ett starkt engagemang inom de multilaterala organisationerna är centralt för genomförandet av Agenda 2030, klimatmötningen, freds- och jämställdhetsarbetet, effekterna av den globala lågkonjunkturen, följderna av covid 19-pandemin och Rysslands krig mot Ukraina.

En bred, aktiv och progressiv strategi för Afrikas länder

Det är ett allvarligt misstag och en grov felbedömning av regeringen att sänka biståndet till och dra sig undan från Afrika. Afrika är ett slagfält – militärt, politiskt, ekonomiskt, värderingsmässigt. Sedan många år bedriver Ryssland och Kina en mycket aktiv Afrika-politik, för att säkra naturtillgångar och för att bygga politiskt stöd. Detta utan motkrav på reformer för att bygga demokrati och garantera mänskliga rättigheter. Det handlar alltså om värderingar: demokrati mot diktatur, auktoritärt mot liberalt, folkrätt mot den starkes rätt.

Sverige, och EU, behöver en förnyad Afrikapolitik. Det måste vara en aktiv politik, som inte bara handlar om migration, utan också om bistånd, handel, politiska relationer, kulturellt utbyte, klimat- och miljösamarbete och mycket mer. Utvecklingsnivån i länderna på kontinenten skiljer sig åt, liksom mellan stad och landsbygd. Det kräver en politik som inte missar dessa aspekter. Och det krävs fortsatt uthållighet. Afrika är en enorm kontinent med stor potential och möjligheter. Att ta fram en förnyad politik handlar förstås om att bygga mänskliga värden, men det handlar också om att inte låta Kina och Ryssland få fältet fritt på en kontinent av så stor betydelse.

Enprocentsmålet ska upprätthållas

Det är oansvarigt av regeringen att genomföra omfattande nedskärningar i biståndet. Behoven och fattigdomen är större än på mycket länge. Coronapandemin har gjort att många framsteg gällande fattigdomsbekämpning kastats årtionden tillbaka. Rysslands anfall på Ukraina och krigets följd effekter har därefter skapat ännu större behov. Sammantaget så ökar antalet människor som lever i fattigdom och hungersnöd.

Utvecklingen går också bakåt när det gäller jämställdhet och kvinnors och flickors mänskliga rättigheter, inklusive sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR). Ojämligheten ökar, liksom antalet extremt fattiga och de som inte har tillgång till mat. Det är också tydligt att de kvardröjande effekterna av covid-19-pandemin på bl.a. demokrati och mänskliga rättigheter, hälsa, fattigdomsbekämpning, ekonomi, utbildning, jämställdhet är omfattande och negativa. Sverige kan inte, som regeringen gör, dra sig undan i detta omvärldsläge. Sverige måste fortsätta bidra till att människor kan ta sig ur fattigdom.

Rapporter kommer som otvetydigt visar en eskalerande uppvärmning av jorden och en kraftigt minskande biologisk mångfald. Klimatåtgärder måste intensifieras, både för att bygga långsiktigt hållbara samhällen och möjliggöra klimatanpassning i de delar av världen som drabbas allra hårdast av klimatförändringarna. Det går inte att prioritera bort. Vår omvärld behöver inte mindre av bistånd och stöd. Därför vill vi, i motsats till regeringen öka biståndet stegvis de kommande åren, tills enprocentsmålet uppnås. Vi

accepterar avräkningar enligt OECD-Dacs riktlinjer, men dessa ska hanteras restriktivt. Regelverket för avräkningar enligt OECD-Dac ska inte breddas.

Utvecklingssamarbetet ska vara flexibelt, ändamålsenligt, hålla hög kvalitet, klimatsäkras och ge resultat med fokus på att bekämpa fattigdom. Vi står upp för att svenskt bistånd ska uppgå till en procent av BNI och användas till både långsiktigt utvecklings-samarbete och humanitärt bistånd.

Vi socialdemokrater tror på att kombinera nationellt och globalt agerande även i tider av kris. En värld med större ojämlikhet, mer hunger och fler konflikter är en osäkrare värld för oss alla. Oavsett om människor lämnar sina länder på grund av krig, fattigdom eller klimat är det viktigt att stötta det långsiktiga utvecklingssamarbetet för att skälen till ofrivillig migration ska kunna byggas bort. Bistånd är inte ensam lösningen, men ett starkt och effektivt internationellt utvecklingssamarbete och ett generöst välkoordinerat humanitärt bistånd är en viktig del.

Stärk demokratisk utveckling, civilsamhället och facklig verksamhet globalt

Att stödja organiseringen av politiska partier och en demokratisk kultur är centralt för oss socialdemokrater. Vi vill att demokratistödet till demokratiska partier och aktörer ökar. En demokratisk utveckling byggs genom ett välfungerande flerpartisystem, fria och rättvisa val, och parlament och institutioner som följer rättsstatens principer. Utvecklingssamarbetet ska bidra till uppbyggnad och stärkande av demokratiska styrelseskick, fria politiska partier, folkrörelser och institutioner.

Ett effektivt och ändamålsenligt utvecklingssamarbete kan bidra genom policy-reformer som ökar transparensen i hur biståndet fördelas och som stödjer uppbyggandet av en välfungerande statsförvaltning och transparenta samhällsinstitutioner, oberoende rättssystem och revision. Reformerna behövs för att stärka civilsamhällets förmåga att utkräva ansvar, som stöttar en fri press och utbildar människor om deras medborgerliga rättigheter.

Välfungerande, oberoende och rättssäkra institutioner på olika nivåer och med hög kapacitet är centralt för en demokratisk utveckling och för att individer ska kunna åtnjuta sina mänskliga rättigheter. Sådana institutioner stärker hållbarheten och motståndskraften i ett samhälle och är avgörande för hur väl reformer kan genomföras. Självständiga civilsamhällesorganisationer ska stödjas i sitt arbete och i sin rätt att verka.

Sverige ska fortsätta att motverka det krympande utrymmet för civilsamhället genom att värna och stödja yttrande-, förenings- och församlingsfriheterna. I länder som utvecklas i en auktoritär riktning är attacker på civilsamhället ett led i att bryta ner demokratiskt motstånd. I många samhällen spelar kyrkor och religiösa aktörer en betydande roll och är inte sällan de institutioner människor framför allt har förtroende för. Att samarbeta med svenska organisationer som står dem nära är viktigt för att nå framgång i insatser för fred, fattigdomsbekämpning och jämställdhet.

Eget arbete som ger en egen försörjning är grundläggande för människors frihet och ett effektivt sätt att bekämpa fattigdom. Löner som går att leva på, säker arbetsmiljö och anständiga anställningsvillkor måste säkerställas.

Fria fackföreningar och fackliga rättigheter är viktiga i kampen för global rättvisa. Det är centralt att värna människors möjligheter att organisera sig i fackförbund och främja fackliga fri- och rättigheter. För oss är det självklart att utvecklingsarbetet ska bidra till att stärka oberoende, representativa och demokratiska fackföreningar, ökad organisering och utbildning om mänskliga rättigheter i arbetslivet. Ett brett samarbete med den internationella fackliga rörelsen och Internationella arbetsorganisationen (ILO) är en viktig prioritering för att stärka fackliga rättigheter på samma sätt som att ett nära samarbete med näringslivet är viktigt för att stödja jobbskapande och främja dialog.

Kunskapsöverföring och institutionell kapacitetsutveckling

Vi vill att biståndet medverkar till kapacitetsutveckling i samarbetsländerna, så att länderna själva ska kunna forma sin framtid. I enlighet med Agenda 2030 bör därför biståndet i ökad utsträckning fokusera på kunskapsöverföring och institutionell kapacitetsutveckling. Det är en viktig bas i utvecklingsarbetet, förbättrar möjligheterna att arbeta genom ländernas egna system och lägger grunden för varaktiga resultat. Bistånd ger bäst resultat när det bygger på en djup förståelse av den lokala situationen, långsiktiga samarbeten och en strävan efter konkreta och hållbara förbättringar i människors liv, det ger att det mest effektiva biståndet sker i nära samarbete med lokala organisationer och människor i samarbetsländerna.

Vi vill fokusera på att stärka institutioner, sociala trygghetssystem såsom arbetslöshetsersättning, barnbidrag, föräldraförsäkring och pensioner, och aktörer som stödjer hållbar utveckling och demokratisk samhällsstyrning. Vi vill också bekämpa skatteflykt som undergräver välfärden, genom riktade insatser i biståndet på att inrätta skattemyndigheter i mottagarländerna samt bygga effektiva och rättvisa skattesystem med tydliga regelverk för beskattning.

Bistånd och handel

Handel kan vara ett verktyg för en effektiv och rättvis klimatomställning, bidra till fattigdomsbekämpning och ekonomisk tillväxt, men det kräver att alla parter inom handeln är involverade. Arbetstagares rättigheter och fackliga rättigheter måste lyftas fram i alla dessa samarbeten. Genom partssamverkan kan förutsättningar för hållbar utveckling inom områden som klimat, mänskliga rättigheter, jämställdhet, hälsa och miljö bli möjliga. Handelsbiståndet bör tydligt kopplas till Agenda 2030 och målen i Parisavtalet. I dialogen med näringslivet är det också viktigt att inkludera fackföreningsrörelsen och använda och bygga vidare på den svenska modellen. Att koppla ihop bistånd och handel som regeringen gör måste ske genomtänkt och föregås av en konsekvensanalys, vilket saknas.

När det gäller Ukraina kommer landet behöva stort stöd i sin återbyggnad och handel kommer vara en viktig del liksom att svenska företag kan exportera och bidra till Ukrainas ekonomiska utveckling. Vår ståndpunkt är att det stöd som går till Ukraina ska utgå från landets behov.

De exportkrediter som regeringen föreslår i BP2024 är emellertid att betrakta som bundet bistånd. Att binda biståndet är dyrt och ineffektivt, begränsar det utbud som mottagarlandet kan välja, och försvårar på det sättet kostnadseffektiviteten när det gäller upphandlingar. Regeringens förslag går emot EU:s policy om att medlemsländerna ska undvika att binda biståndet i sina bilaterala samarbeten och kommer sannolikt också att strida emot OECD:s biståndskommitté Dacs regelverk.

Vi tycker att exportkrediter är ett bra politiskt verktyg, men anser inte att det ska finansieras ur biståndsbudgeten. Istället bör regeringen ge svenska företag exportkrediter för handel med Ukraina med de medel som normalt används till detta.

Feministisk utrikespolitik gör skillnad, men regeringen sviker flickor och kvinnor

Den feministiska utrikespolitiken handlade om att säkerställa flickors och kvinnors rättigheter, representation och resurser. Socialdemokraterna beklagar att regeringen har övergivit denna politik. Vi menar istället att den feministiska utrikespolitiken behöver återinföras och utvecklas. Kvinnor och flickor ska ha samma möjlighet till socialt, ekonomiskt och politiskt inflytande som män och pojkar. Flickor och kvinnors rättigheter måste stärkas globalt. Att ge kvinnor och flickor makt över sina egna liv och främja deras medborgerliga, politiska, ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter är det bästa sättet att bekämpa fattigdom och nå ekonomisk tillväxt och mänsklig utveckling.

Det var därför ett svek när den nya regeringen valde att avveckla den feministiska utrikespolitiken, trots att en lång rad länder – till exempel Frankrike, Tyskland, Kanada och Mexiko - följt vårt exempel. Vi socialdemokrater anser tvärtom att fokus på kvinnors och flickors rättigheter, representation och resurser är viktigare än någonsin, inte minst eftersom dessa rättigheter nu attackeras av konservativa högerkrafter.

Allt bistånd ska bidra till att uppnå jämställdhet, vilket är en förutsättning för att förebygga konflikter och bygga hållbar fred. Målet är att kvinnor och män ska ha samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter och att makt och resurser ska fördelas jämställt. Den feministiska utrikespolitiken understryker vårt starka åtagande och höga ambitioner för jämställdhet och kvinnors och flickors fulla åtnjutande av mänskliga rättigheter, inklusive sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR). Det finns ett ökat motstånd i många länder mot SRHR, i synnerhet mot abort, sexualupplysning, kvinnors och hbtqi-personers rättigheter. Det kan därför vara avgörande att Sverige är en stark röst för att garantera tillgången till SRHR globalt. I arbetet för att bekämpa det aktiva motståndet mot flickors och kvinnors rättigheter krävs också insatser som inkluderar pojkar och män för att motverka destruktiva och skadliga maskulinitetsnormer som bidrar till att ojämställdhet befästs.

I en forskarrapport från Expertgruppen för biståndsanalys (EBA) i slutet av augusti 2023 drar man slutsatsen att den feministiska utrikespolitiken gjort stort avtryck i utrikesförvaltningens arbete tvärtemot vad regeringen påstår. Sverige har under lång tid varit en föregångare på jämställdhetsområdet och den tidigare S-regeringens feministiska utrikespolitik innebar höjda ambitioner som bidragit till jämställdhetsintegration i arbetet inom internationella organisationer. Att regeringen tagit av sig ledartröjan på jämställdhetsområdet och valt att bli en följare istället för en framgångsrik ledare är pinsamt.

Värna Folke Bernadotteakademins uppdrag

När vi lever i en alltmer konfliktfylld omvärld, med stora behov av fredsarbete, är det anmärkningsvärt att regeringen signalerar att Folke Bernadotteakademins (FBA) anslag ska skäras ned, att det kvinnliga medlingsnätverket ska läggas ner och att civilsamhällsorganisationer som jobbar med fredsfrågan inte ska få anslag.

FBA:s verksamhet är ett viktigt verktyg i genomförandet av biståndet och har i uppgift att bidra till internationell fredsfrämjande verksamhet. Det är ett område Sverige under lång tid har varit framgångsrikt och engagerat i. Regeringen har aviserat att den vill renodla FBA:s arbete, utan att förklara vad det skulle innebära. Denna renodling verkar emellertid innebära att det framgångsrika kvinnliga medlingsnätverket som lanserades av S-regeringen ska läggas ner och att utlysningen av anslaget till civilsamhällsorganisationer för 2024 skjuts upp på obestämd tid. Det kan inte tolkas på något annat sätt än att regeringen helt vill slopa FBA:s stöd till civilsamhället. Det styrks också av att vi vet att UD har ställt frågor till FBA om vad ett indraget stöd skulle få för konsekvenser.

Regeringen lovade förra året att civilsamhället inte skulle drabbas av nedskärningar av sina anslag. Det stämde inte då och det stämmer inte nu. Nu verkar regeringen vilja stoppa anslagen till de civilsamhällsorganisationer som jobbar med fredsfrågor. Däribland det kvinnliga medlingsnätverket.

Klimatkrisen och global ojämlikhet

2023 förväntas bli det varmaste året som uppmätts. Under sommaren har rekordtemperaturer avlöst varandra. Många i Sverige har drabbats av översvämningar som förstört svenska hus, vägar och natur. Även delar av Europa, Asien och USA har drabbats av översvämningar, värmeböljor och kraftiga skogsbränder. Tusentals människor har dött.

År 2050 väntas 1,3 miljarder personer leva minst en månad om året i så hög värme att det är skadligt för hälsan. Forskarna är eniga och de vetenskapliga bevisen är överväldigande – vi kommer att drabbas av mer intensiva och frekventa väderhändelser som påverkar samhällen och ekosystem och fler värmerekord kommer att slås.

Klimatkrisen är ett globalt och existentiellt hot. Klimatförändringarna och dess effekter bidrar till ökade spänningar och underblåser ekonomisk och politisk instabilitet och förvärrar effekterna av krig. Stigande havsnivåer, torka och otillräckliga resurser riskerar att leda till social oro och konflikter, till att människor tvingas fly och till bristande internationell säkerhet. Miljö, klimat och osäkerhet på olika platser i världen hänger tydligt samman med den globala ojämlikheten.

Klimatförändringar är redan på många håll en orsak till att människor tvingas migrera. Och om inget görs kommer ytterligare hundratals miljoner människor att drivas på flykt när deras hem blir obeboeliga och livsmedelsförsörjningen utslagen på grund av torka, översvämningar, extremvärme eller andra extrema väderförhållanden.

Det är framför allt höginkomstländer som ligger bakom de utsläpp som driver på klimatförändringarna som drabbar fattiga och utsatta människor hårdast. Klimatfinansiering är både en skyldighet och ett redskap för att lösa ett gemensamt problem. Men som så ofta förr uppgår inte viljan att betala för detta till behovets omfattning.

Det går inte att hjälpa klimatflyktingar utan att satsa på lokalbefolkningen och det går inte att satsa på dem utan att rusta dem för klimatförändringar och ta hänsyn till miljön. Därför är ett ökat klimatbistånd centralt i det internationella arbetet och det avgörande för att möta åtaganden om ökad klimatfinansiering. Utvecklingsländer måste få både ekonomiskt och tekniskt stöd för att genomföra klimatåtgärder och medel att anpassa sina samhällen till de klimatförändringar som redan uppkommit. Sverige ska vara ett ledande land i klimatomställningen. När regeringen backar från Sveriges tidigare löften om klimatbistånd, drabbas inte bara FN-projekt där kolkraft ställs om till solkraft, utan det leder också till att andra länder minskar sina insatser.

Regeringen har sedan den tillträdde skurit ned i stödet för klimatåtgärder och denna politik för klimatbiståndet missar målet. Finansiering av klimatanpassning verkar bortglömt och regeringen drar sig även här undan som en global aktör att lita på. Det finns internationella överenskommelser om klimatanpassningsbistånd och Sverige har länge varit ett av få länder som har fördelat mer än hälften av sitt klimatstöd till anpassning. Detta är ännu en framgångsrik politik som regeringen överger.

Bevara kärnstöden

Genom kärnstöden till t ex FN och dess organisationer bidrar Sverige till att uppnå organisationernas resultat och därmed till att skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck. Att i en säkerhetspolitiskt mycket orolig tid, med klimatkris och ökad global fattigdom, skära ner på kärnstöden och försvaga FN är direkt kontraproduktivt och ett allvarligt misstag från regeringens sida.

Genom kärnstöden kan Sverige få genomslag för våra utrikes- och biståndspolitiska målsättningar samtidigt som vi bidrar till att uppnå organisationernas resultat och därmed till att skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck. Det innebär ökade möjligheter för organisationerna att snabbt kunna agera när nya kriser och behov uppstår. Kärnstöd bidrar till ett långsiktigt stabilt multilateralt system där Sveriges politiska prioriteringar får större genomslag och syftar till att både uppnå konkreta resultat och stärka det multilaterala systemet. Det är ett misstag från regeringens sida att skära ner i kärnstöden då det multilaterala och det bilaterala biståndet är kompletterande och ömsesidigt förstärkande.

Sverige ska vara en progressiv kraft i multilaterala organisationer

Ett starkt engagemang inom de multilaterala organisationerna är centralt för genomförandet av Agenda 2030, klimatomställningen, freds- och jämställdhetsarbetet samt hanteringen av covid-19 och dess effekter.

Sverige ska fortsatt vara en drivande och progressiv kraft i multilaterala organisationer. I en tid av hårdnande säkerhets- och handelspolitiskt klimat och ökad polarisering behöver multilaterala arenor stärkas och utvecklas, inte minst IMF och Världsbanken. Ett sådant arbete pågår inom Världsbanken där processen Evolution Roadmap ska leda till en ny reformagenda som förväntas antas under årsmötet i Marocko 2023.

Stigande räntor, klimatkris och spannmålsbrist visar på behovet av stora insatser i många av världens länder för att vända utvecklingen. Listan är lång på insatser som är nödvändiga för att hela världen ska kunna arbeta i riktning mot målen i Parisavtalet. Världsbanken och IMF har en nyckelroll i det arbetet och det är därför av yttersta vikt att stödprogram och insatser främjar förutsättningarna för en långsiktigt hållbar utveckling. Sverige ska vara drivande på de multilaterala arenorna och vara starkt drivande för att säkerställa att organisationernas arbete bidrar till en hållbar och jämställd utveckling.

Av Sidas totala bistånd går cirka 45 procent till multilaterala organisationer (2022) som FN, EU och Världsbanken. Sverige har trots vår ringa storlek historiskt varit en betydande aktör inom det multilaterala arbetet. Det måste fortsätta. En del i att öka vårt inflytande är att se till att fler svenskar söker jobb i dessa organisationer och rekryteras dit. Regeringen bör se över hur detta ska uppmuntras för att bidra med kompetens och svenska intressen på plats.

Återställ anslagen för forskningssamarbete och för information och kommunikation

Anslaget till forskningssamarbete mer än halverades i budgeten för 2023 och i juli drogs Vetenskapsrådets anslag för utvecklingsforskning in. Forskningssamarbete/utvecklingsforskning är ett historiskt starkt svenskt tvärvetenskapligt fält som syftar till fattigdomsbekämpning, demokrati, hållbar utveckling, förbättrad hälsa och jämställdhet i samarbetsländerna. Denna nedprioritering från regeringens sida visar på oförståelse kring vad syftet med forskningen är och försvagar Sveriges ställning i det internationella samarbetet. Vi anser att anslaget för forskningssamarbete ska återställas. Detsamma gäller för anslaget för information och kommunikation, som skurits med 87 procent med negativa konsekvenser för bland annat granskningen, debatten och kunskapsförmedling om utvecklingssamarbetet, något som är en grundförutsättning för en levande demokrati och svenska folkets tillgång till information om biståndet.

Anslagsförslag 2024 för utgiftsområde 07 Internationellt bistånd

Tabell 1 Socialdemokraternas förslag till anslag för 2024 för utgiftsområde 7 uttryckt som differens gentemot regeringens förslag

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Biståndsverksamhet	46 639 119	1 000 000
1:2 Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)	1 690 200	±0
1:3 Nordiska Afrikainstitutet	17 320	±0
1:4 Folke Bernadotteakademien	210 633	±0
1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete	50 000	±0
1:6 Utvärdering av internationellt bistånd	22 857	±0
Summa	48 630 129	1 000 000

Socialdemokraternas övervägande

Anslaget 1:1 Biståndsverksamhet höjs med 1 000 miljoner kronor med målet att stegvis återgå till enprocentsmålet. Vi stödjer inte regeringens uppfattning om att frikoppla biståndsbudgeten från bruttonationalinkomsten.

Morgan Johansson (S)

Alexandra Völker (S)

Linnéa Wickman (S)

Johan Büser (S)

Olle Thorell (S)

Tomas Eneroth (S)

Azra Muranovic (S)